

VETERANI

GAZETË PERIODIKE

NR.4 (370)

PRILL 2019

ÇMIMI: 30 LEKË

Kryeredaktor: Halil RAMA ; Zv/Kryeredaktor: Sakip Cami

Email: veterani.obvl@yahoo.com / website: www.VETERANIOBVL.ORG

PERVJETORI

SHQIPERIA
NE NATO

**Shqipëria
10-vjet në
NATO, SHBA:
Një aleate e
fortë në Aleancë**

FAQE 2

HISTORIA

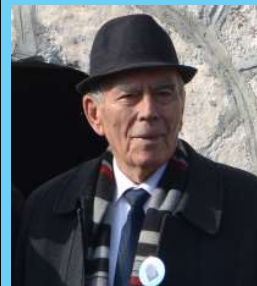

Nga Myfit GUXHOLLI

**ÇETA E GORËS,
NDËR ÇETAT MË
TË VJETRA TË QA-
RKUT TË KORÇËS
DHE TË GJITHË
SHQIPËRISË**

FAQE 2

PARATHENIE

Dr. Hajri MANDRI

**GJENERAL
PARLLAKU
DHE MESAZHET
E SHEKULLIT
TË TIJ**

FAQE 4

Jeta prej heroi e gjeneral Parllakut FITIMTARI I TRI KOHËVE

Një shekull në memorie

Nga Halil Rama

Ndonëse po mbush një shekull jetë, ai ka një kujtesë fenomenale dhe erudicion të jashtëzakonshëm, që do t'ia kishin zili të gjithë. Kështu e kemi parë dhe ndjekur me interes të jashtëzakonshëm në takime e mjedise publike, si dhe në debatet, emisionet e dokumentarët televizivë. Madje, siç është shprehur shkrimtari i mirënjohur Teodor Laço, "Ai është një dëshmi për kohën që kemi lënë pas, për një kohë tepër të gjatë, si dhe vetë jeta e tij". Gjeneral-Lejtënant Rrahman Parllaku është midis nesh me barrën e 100 viteve të tij, që si rrallëkush, i mbart me freskinë fizike, me mprehtësinë e gjykimit, me fjalën që

VËJON NE FAQEN 3

PASKALMILO: - "Rrugëtimi i gjatë jetësor i gjeneralit Rrahman Parllaku i përshkruar përmes fjalës e veprës së tij edhe në këtë libër është një monument e pasuri kombëtare që duhet nderuar, kujtuar e mësuar. Rrahman Parllaku është si një lis shumë shekullor, i fortë, i lartë e me rrënjë të thella, i çmuar në vlera e në shërbime, krenar e kokëllartë që matet vetëm me malet"

LUANRAMA: - "Rrahman Parllaku, në sagën e vet i ka jetuar të gjitha: mjerimin, luftën, paqen, rritjen e lavdinë, fuqinë e pushtetit, por edhe rënien prej armiqtësisë së pushtetit që iu dedikua e i shërbeu me idealizëm, rilindjen e lirinë. E përmes këtyre dallgëve, shpirti e karakteri i tij mbeti i pandryshuar, me një jetë prej heroi, si pakkush në botën që jetojmë. Sot ai është fitimtari i tri kohëve e meriton nderim e mirënjohje prej të gjithëve"

FAQE 3

INTERVISTA

PAS DEBATIT PËR LUFTË CVILE NË SHQIPËRI 1939 - 1944

**"NE KEMI
BËRË LUFTË
ÇLIRIMTARE
DHE JO LUFTË
CIVILE"**

FAQE 6

PERKUJTIMORE

**SALIH MYFTAR
KOLGECI**, personalitet i
spikatur i arsimit kombëtar

Nga Ali DEMUSHI

FAQE 10

REAGIMI

**PARLLAKU: "TË
FLASIM ME NJË GJUHË
PËR KOSOVËN"**

FAQE 8

REFLEKSIONE

**GJYKIM E QËNDRIM
KONSEGUENT NDAJ SË
VËRTETËS**

Nga Trifon LLUPO

FAQE 9

PROFIL

**100 VJETËT E LAVDISË SË
GJENERALIT BURRËTOR
RRAHMAN PARLLAKU**

SHPENDI TOPOLLAJ

FAQE 5

KOSOVA

**NJË TAKIM MIQËSOR
ME NDERIN E KOMBIT,
PARLLAKU NË PRIZREN**

Nga Bashkim Hisari

FAQE 7

10 VJETORI

SHBA: Fakte të rëndësishme mbi Aleancën dhe rolin e Shqipërisë brenda saj**Shqipëria 10-vjet në NATO, SHBA: Një aleate e fortë në Aleancë**

Ambasada e Shteteve të Bashkuara të Amerikës në Tiranë, kujton 10-vjetorin e anëtarësimit të Shqipërisë në Aleancën e Atlantikut të Veriut.

Ambasada e SHBA, në mesazhin e saj vlerëson kontributin e Shqipërisë si mjaft të rëndësishëm për sa i takon misionit fisnik që Aleanca ka.

“Ndërsa Shqipëria feston 10 vjet anëtarësi në NATO, ne duam të nënvizojmë disa fakte të rëndësishme mbi Aleancën dhe rolin e Shqipërisë brenda saj”, lexohet në mesazhin e SHBA.

“Shqipëria ka një rol të rëndësishëm në Aleancën e NATO-s. Shqipëria është një aleate e fortë e NATO-s”, thekson Ambasada Amerikane në mesazhin e publikuar për kontributin e Shqipërisë.

Gjithashtu, Ambasada thekson se “Shqipëria renditet e dyta pas Gjeorgjisë për sa i përket numrit të trupave ushtarake në misionet dhe operacionet e NATO-s në raport me numrin e popullsisë”.

Përmes një postimi në facebook, ambasada e SHBA në Tiranë ka listuar 10 fakte të rëndësishme mbi rolin e Shqipërisë në NATO.

“Shqipëria udhëheq me dërgimin e trupave ushtarake në operacionet e NATO-s. Aktualisht Shqipëria ka trupa në Kosovë, Bosnje-Hercegovinë, detin Egje, Letoni, Afganistan”- thuhet në video.

Këtë vit, vendi ynë shënon 10 vjet anëtarësim në Aleancën Euroatlantike.

10 vite në NATO**Meta: Shqipëria e angazhuar maksimalisht në mbrojtjen e vlerave të lirisë**

Presidenti Ilir Meta ka bërë një postim në 10-vjetorin e anëtarësimit të Shqipërisë në NATO, ditë e cila përkon edhe me 20-vjet nga dita kur NATO vendosi të ndërhyjë për të imponuar paqen duke i dhënë fund genocidit e spastrimit etnik dhe paraprirë Pavarësisë së Kosovës. Ai tha se jemi mirënjohës SHBA dhe NATO për këtë kontribut dhe shtoi se Shqipëria mbetet e angazhuar maksimalisht në mbrojtjen e vlerave të lirisë, paqes e sigurisë në rajonin tonë dhe kudo në botë.

“U mbushen 20 vjet nga dita kur NATO vendosi të ndërhyjë për të imponuar paqen duke i dhënë fund genocidit e spastrimit etnik dhe paraprirë Pavarësisë së Kosovës, e cila forcoi paqen e stabilitetin në rajonin tonë.

Përherë mirënjohës SHBA dhe NATO, për këtë kontribut të jashtëzakonshëm.

Tashmë 10-vite anëtare në NATO, Shqipëria mbetet e angazhuar maksimalisht në mbrojtjen e vlerave të lirisë, paqes e sigurisë në rajonin tonë dhe kudo në botë”, shkruan Meta.

HISTORIA

Veteranët janë Monumenti Njerëzor i të së kaluarës luftarake për çlirimin shoqëror nga okupatorët

Çeta e Gorës, ndër çetat më të vjetra të Qarkut të Korçës dhe të gjithë Shqipërisë

Inq.Myfit GUXHOLLI*

Me Urdhërin e datës 5 prill 1944 “Shtabi i Përgjithshëm i Ushtrisë Nacional Çlirimtare ju bën thirrje dhe ju jep detyra çetave, batalioneve dhe njësiteve të armatosura në të gjithë territorin tonë malor dhe qytete që të krijoheshin komandat në çdo qark (bashkimi i forcave ushtarake).”

Në urdhër ndër të tjera thuhej: “Brigadave sulmuese, batalioneve sulmuese e territoriale, çetave dhe njësiteve guerilë të shoqërisë, komandantë, komisarë, partizanë dhe partizane të Shqipërisë. Popullit i është rritur më shumë besimin tek Lufta Nacional-Çlirimtare dhe UNCL rritet çdo ditë e më shumë. Armikut po i afrohen ditët për të thyer qafën. Lëvizja po merr një karakter mbarë popullor.

Tre vite me radhë, nën okupacionin e fashizmit italian dhe gjerman, kolaboracionistëve, nën terrorin dhe goditjet e tyre, ju me heroizëm dhe vetëmohim i vutë gjokset çështjes së madhe, ju braktisët çdo gjë të shenjta, ju i falet jetën popullit dhe atdheut tone të dashur që lëngonte nën zinxhirët e okupatoreve. Për çlirimin e popullit tone, mbrojtët tokën e të pareve tanë, të nderit shqiptar.

Me heroizmin tuaj dhe me besimin e plote në fitoren e armëve tona, ju përshkruani epopenë më të lavdishme të një populli kreshnik. Mbi trupat e shokëve tanë trima që ranë në fushën e nderit dhe të frymëzuar dhe të udhëhequr prej idealeve për të cilat ata ranë dëshmorë, ju ngadhënjimisht marshuat mbi armiqtë në betejat të panumërta dhe ngritët lart flamurin e luftës sonë çlirimtarë. Dita e çlirimit të atdheut tone të dashur po afron. Po afron dita e lirisë, për triumfin tonë, po afron dita për të cilën me mijëra

shokë derdhën gjakun e tyre, ajo dite për të cilën ju trima po luftoni pa pushim.

Tani është koha më tepër se kurrë, mbështetja dhe bashkimi i popullit për të çliruar Shqipërinë nga okupatori nazist gjerman dhe veglave të tyre. Të forconi radhët e U.N.Çl, të goditni kudo në çdo vend armikun që ndodhet në grahamat e tij të fundit. Fati i atdheut është në duart tona.”

Çeta e Gorës (në qarkun e Korçës)

Me 27 prill 1942 në fshatin Grabovicë u formua Çeta e Gorës me komandant Ali Vinçanin. Katër vëllezërit: Aliu, Nexhipi, Skënderi dhe Samiu në Rezën e Korçës kanë patur qendra të LANÇl, ku kanë dhënë kontribut familja e fisi. Kjo ishte një ndër çetat më të vjetra të Qarkut të Korçës dhe të gjithë Shqipërisë, mbas Çetës së Mokrës (Pogradec) që u formua më 17 prill 1942.

Në këtë çetë në fillim morën pjesë 30 veta. Bazën e saj ajo e kishte në krahinën e Gores, por ka lëvizur rregullisht në fushën e Korçës, në fshatrat Dushar, Lozhan, Mokër, etj.

Duke zgjeruar zonën e saj të veprimeve luftarake, kaloi në krahinën e Mokrës, mori pjesë në shpartallimin e forcave fashiste të postës së karabinierisë së Moçanit.

• Ne përulemi me respekt përpara jetës dhe veprës së veteranëve. Nderojmë të nesërmen duke parë më qartë të shkuarën për të mos harruar kurrë historinë e lavdishme dhe vlerat e LANÇl

Në 16 janar 1943 bashkë me çetat e tjera të qarkut të Korçës mori pjesë në luftime të ashpra. Gjithashtu, ajo më vonë mori pjesë në aksionin e Voskopojës kundër forcave armike fashiste italiane. Në të gjitha aksionet dhe luftimet partizanët e kësaj çete kanë dhënë një kontribut të madh për shpartallimin e garnizoneve fashiste në malësinë dhe fushën e qarkut, duke i përballuar me sukses të gjitha operacionet dhe sulmet e fashistëve italianë, për t'u ardhur në ndihmë forcave fashiste në “Luftën e Voskopojës”.

Në janar 1942 partizanët e Çetës së Gorës, në bashkëveprim me partizanët e njësiteve të armatosura në zonë dhe çetës së Mokrës, etj., morën pjesë në luftën kundër garnizonit armik të Sosnit (Gramsh). Në një kohë kur posta me fashistët italiane u rrethua plotësisht dhe forcave partizane ju bënë thirrje të dorëzohen, ata nuk u dorëzuan sepse prisnin ndihmë nga garnizoni armik i Elbasanit. Lufta u ndez e ashpër dhe zgjati 8 orë. Autokolona armike prej 300 vetash që erdhi për ndihmë u shpartallua e gjitha. U vranë 6 ushtarë dhe 8 u plagosën, ndërkohë që pjesa tjetër u dorëzuan robër. Midis tyre kishte 5 oficerë dhe 11 nënoficerë.

Çeta partizane e Gorës, më e vjetra në qark, me pjesëmarrjen e saj në aksione e luftime u rrit në numër. Partizanët e saj me eksperiencën e fituar dhe trimërinë

e tyre, bënë jehonë të madhe në popull për atdhedashurinë dhe e rritën më tepër besimin në popull për LANÇl. Shumë të rinj nga qyteti i Korçës dhe qarku i saj vërshuan nëpër çeta dhe njësitë partizane. Eksperienca më e madhe e kësaj çete dhe në ngritjen e saj luftarake ishte 16 maj 1943, lufta për çlirimin e Leskovikut.

Veteranët janë Monumenti Njerëzor i të së kaluarës luftarake për çlirimin shoqëror nga okupatorët. Ne përulemi me respekt përpara jetës dhe veprës së veteranëve. Nderojmë të nesërmen duke parë më qartë të shkuarën për të mos harruar kurrë historinë e lavdishme dhe vlerat e LANÇl. Prandaj me atë guxim dhe heroizëm, me atë shembull sakrificë dhe vetëmohimi, me atë disiplinë shembullore e të çeliktë që karakterizoi partizanin shqiptar, vlerësohen këta njerëz, këta heronj.

Ushtria Nacional-Çlirimtare dhe përkrahja që kishte në popull, rriti besimin e forcave aleate të cilat e konsideruan këtë lëvizje si pjesë të tyre dhe Shqipërinë aleate në luftën kundër nazit-fashizmit. Ushtria Nacional-Çlirimtare lindi nga grupet, njësitet guerile, çetat partizane, etj., që u kthyen në batalione, brigada e korparmata. Në fund të luftës, UANÇl kishte në rreshtat e saj 70 000 luftëtarë e luftëtare.

**Nënkryetar i OBVL; Ish-partizan në Brigadën e 4-t Sulmuese*

NDERIMI

Nga Luan RAMA

Sot, "Heroi i Popullit", Rrahman Parllaku mbush një shekull jetë; jetë në luftë e përpjekje pafund, jetë në sakrificë e privacione, jetë në tri epoka e tri kohë; jetë prej partizani e luftëtari antifashist, jetë prej heroi e komandanti ushtarak, por edhe jetë në ferrin e persekucionit komunist, prej nga na vjen si një feniks për të qenë ndër ne dëshmitar e protagonist i historisë së Shqipërisë; prej Monarkisë në Luftën Antifashiste Nacionalçlirimtare, e prej rregjimit totalitar në epokën e lirisë.

Rrahman Parllaku, në sagën e vet i ka jetuar të gjitha: mjerimin, luftën, paqen, rritjen e lavdinë, fuqinë e pushtetit, por edhe rënien prej armiqësisë së pushtetit që iu dedikua e i shërbeu me idealizëm, rilindjen e

Jeta prej heroi e gjeneral Parllakut

FITIMTARI I TRI KOHËVE

lirinë.

E përmes këtyre dallgëve, shpirti e karakteri i tij mbeti i pandryshuar, me një jetë prej heroi, si pakkush në botën

që jetojmë.

Sot ai është fitimtari i tri kohëve e meriton nderim e mirënjohje prej të gjithëve.

RRAHMAN PARLLAKU - një monument e pasuri kombëtare

Prof.Dr,Paskal MILO

Rrugëtimi i gjatë jetësor i gjeneralit Rrahman Parllaku i përshkruar përmes fjalës e veprës së tij edhe në këtë libër është një monument e pasuri kombëtare që duhet nderuar, kujtuar e mësuar. Rrahman Parllaku është si një lis shumë shekullor, i fortë, i lartë e me rrënjë të thella, i çmuar në vlera e në shërbime, krenar e kokëllartë që matet vetëm me malet.

Në faqet e këtij libri është ulur këmbëkryq thjeshtësia dhe urtësia e burrit të malësisë, trimëria dhe atdhedashuria e luftëtarit antifashist dhe e komandantit partizan, shpirti i lirisë dhe i dinjitetit njerëzor, shqiptaria e tij flamurtare dhe angazhimi i tij i zellshëm qytetar.

Rrahman Parllaku është një model shumëdimensional por kjell-tësia dhe mirësia e tij janë epike. Nëpër faqet e këtij libri rrjedh si uji i kristaltë i lumit të bjeshkës jeta e një njeriu që sfidoi kohët e regjimet që mbeti i përlulur në përkushtimin e vet ndaj kombit por kryelartë e i pathyeshëm në betejat e mëdha që iu imponuan apo zgjodhi që të bëj gjatë historisë së tij.

Një shekull në memorie

(vijon në fq.3)

nuk bie përdhë, me gjallërinë dhe energjinë e një burri shteti. Pikërisht për këto merita, i vetmi "Hero i Popullit" i gjallë, që i mbijetoi Luftës së II-të Botërore dhe terrorit komunist është nderuar nga Presidenti i Republikës, Bujar Nishani me dekoratën "Nderi i Kombit". Ai tashmë është në prag të ditëlindjes së tij të 100-të.

Njëqind vjet është një kuotë shumë e lartë. Por gjeneral Parllaku ka meritën se e ka rritur këtë kuotë të lartë, megjithëse i është dashur të përballojë shumë furtuna gjatë jetës.

Ç'është më kryesorja e ka arritur jo i drobitur, por në formë të shkëlqyer fizike dhe mendore, një formë që do ta kishin zili edhe të rinjtë. Dhe duke perifrazuar sërish shkrimtarin e madh T.Laço: "Nga jeta e një Matuzalemi si Ai, na ulet këmbëkryq historia. Nga lufta dhe përkushtimi i tij atdhetar na vjen një model për t'u ndjekur"....

Ndërsa publicisti e politikani i mirënjohur Luan Rama, shprehet se: "Rrahman Parllaku, në sagën e vet i ka jetuar

të gjitha: mjerimin, luftën, paqen, rritjen e lavdinë, fuqinë e pushtetit, por edhe rënien prej armiqësisë së pushtetit që iu dedikua e i shërbeu me idealizëm, rilindjen e lirinë.

E përmes këtyre dallgëve, shpirti e karakteri i tij mbeti i pandryshuar, me një jetë prej heroi, si pakkush në botën që jetojmë.

Sot ai është fitimtari i tri kohëve e meriton nderim e mirënjohje prej të gjithëve.

Më së miri, këtë model e gjejmë në faqet e këtij libri, që vjen si testament për brezat nga memoria historike e kombit....

Sa shumë emra, sa shumë vende dhe histori, sa shumë dashuri dhe mirënjohje për to, ka derdhur gjeneral Parllaku, brenda faqeve të këtij libri. Në një topografi dhe gjeografi që nga Vlora, Kurveleshi, Përmeti, Shkodra, Gjakova, dhe pse jo, gjer në Sanxhak, ai na sjell ngjarje e fakte nga Lufta e lavdishme Antifashiste Nacionalçlirimtare, si një nga komandanët legjendarë të një prej formacioneve më të mëdha e

më të rëndësishëm të saj. Autori i këtij libri-enciklopedi, "të merr prej dore" dhe të shëtit nëpër vende dhe ngjarje me histori të lavdishme. Aty janë: nëpër tymin e zjarrin e luftërave dhe përpjekjeve të personazheve-heronj të këtij libri, duke të grishur zemrën dhe shpirtin në kujtime dhe ëndërrime të kthjellëta plot respekt për legjendën e qëndresës gjatë LANÇ e në burgun komunist, gjeneral Rrahman Parllaku.

Janë shumë, personazhet dhe heronjtë e këtij libri. Të rrethuar me trimëri nga jehona e kohërave, por të thjeshtë, të thjeshtë deri në madhësi, vijnë e ulen pranë nesh, me fakte, me ngjarje, me jetët e tyre përmes faqeve të këtij libri.

Ajo që këtë libër e bën të veçantë në raport me dy librat e mëparshëm të gjeneral Parllakut "Mirënjohje familjeve vlonjate" dhe "Kosova, e lirë, ëndrra e jëtës sime", është se rrok brenda tij një periudhë gati një shekullorë. Autori provoi të jetë një publicist i suksesshëm dhe tejet kompetent, me shkrime nëpër gazetë e ndryshme të vendit dhe tashmë me tre libra, një shkrimtar, në kuptimin më të plotë të kësaj fjale. Vetë libri "Një shekull në memorie", në pjesën më të madhe të tij të sugjeron, data, ngjarje, personazhe dhe histori që do të jenë burim referencash për studjuesitë historianët, në të ardhmen. Si një enciklopedi e gjallë, autori sjell ngjarje dhe fakte të paevidentuara më parë, që mund të shërbejnë si burim për historiografinë shqiptare.

Halil RAMA
Kryeredaktor i gazetës "VETERANI"

PARATHENIA

Gjeneral Rrahman Parllaku dhe mesazhet e shekullit të Tij

HALIL RAMA
SAKIP CAMI

RRAHMAN PARLLAKU

një legjendë në kufirin e dy kohëve

60 VJET M.E.D.

Dr. Hajri Mandri

Më 17 prill 2019, Heroi i Popullit, Gjeneral Rrahman Parllaku, mbush një shekull jetë duke u bërë model i mbijetesës, qëndrimeve dhe vlerave. Me memorje të freskët, dhe shëndet të mirë, bart në kujtesë imazhe groteske të skenave më të skajshme të një intelektual me një veprimtari të dendur në drejtim, veprim dhe qëndrim dhe na vjen në jubileun e 100 vjetorit të tij, si dëshmitar okular i historisë së Shqipërisë dhe shqiptarëve, sublimitetit dhe vlerave, arritjet dhe gabimet historike, luftërat dhe qëndresat, ëndrrave dhe shpresave që rriteshin e veniteshin nën një mbijetesë sakrale.

I lindur në Veri të Shqipërisë dhe rritur e formur në Jug dhe në Shqipërinë e Mesme, Gjeneral Parllaku e njohu Atdheun gjeografik me

pëllëmbë, duke qenë prezent në të gjitha ngjarjet dhe sfidat e kohës, si pjesëmarrës aktiv në bëmat e mëdha në luftën për liri, dinjitet shoqëror dhe demokraci. Ai lëviz në historinë e shekullit të tij, hijerëndë me vrytje të larta, me përkushtim kombëtar, qytetar e shoqëror me ndikim të fuqishëm publik. Jetën dhe veprën e tij nuk e nxënë kufijtë e shqipërisë shtetërore, por atë do ta gjejmë në luftëra dhe përpjekje dhe në viset e tjera shqiptare, në mbrojtje të lirisë, pavarësisë dhe të drejtave të shqiptarëve. Në spiralet e historisë, Gjeneral Parllaku ka ditur të lakohej me dinjitet duke patur si kolonë bazë përkushtimin kombëtar shqiptar dhe progresin shoqëror, si thelb i motivimit që gëlonte shpirtin e tij progresist e liridashës.

Vështirë të përmbledhësh në pak radhë, në kuinesencë, motivimin e personalitetit të tij, zhvillimin konjitiv e psikomotor të këtij djaloshi që ngjitej nga Novosej i Kukësit në Tribuna të larta shtetërore, në hero të popullit të tij, në drejtues madhor ushtarak, duke ndryshuar variablat në kontekste politike në funksion të mbijetesës dhe qëndresës, nga udhëheqës i shquar në të dënuar me burg, nga triumfator në grigjë të rrezikut për jetën, nga piedestali i kuadrit të dobishëm në stigmën e “njeriut të rrezikshëm”, ekstreme këto që provokuan në personalitetin e Tij, qëndrime dhe vlera të larta politiko-shoqërore në raportin e ndjenjave të forta estetike midis dashurisë dhe urrejtjes. Këtë volum ideor dhe estetik e përcjell përgjatë shekullit të jetës së tij, një burrë shtetar, një organizëm vital, një mendje koherente dhe një vizion largpamës dhe perspektiv.

Retrospektiva dhe perspektiva kanë një prerje të artë në personalitetin e Gjeneral Parllakut, atë e përshkon frymëzimi dhe dashuria për Atdheun e tij, si leitmotiv vijues mbikohor që çliron në rrethana tipike energji shpirtërore pozitive në luftën e jetës. Jeta e Tij e përshkruar në këtë libër është një shembëlltyrë e rrallë që na fton të kuptojmë se jeta meriton të jetohej kur luftohet fort dhe fitohet. Si një ushtarak, korrekt, i shquar ai mbështetej në skrupuj të fortë të moralit kombëtar, me pikëvështrim të qartë dhe të kthjellët, duke ngjitur një nga një shkallët e karrierës ushtarake, si një gjigand hijerëndë që ngjitet i sigurtë në bedenat e kalasë.

Kalaja e pushteteve në kohë të ndryshme dhe situatë të ndryshme pati dhe shembje morale e politike, por këto nuk e dobësuan dhe përulën Gjeneral Rrahman Parllakun, këtë soj të fortë shqiptari

që me mençuri diti të manovrojë në spiralet e rrezikshme të historisë shqiptare.

Heroi i luftës në terren, i luftës dhe përballjes në gjyqje ushtarake, përballoi burgje e privime dhe fitoi duke merituar lavdinë dhe pavdekësinë. Jeta iu afrua Heroit herë me tufa me lule herë duke u derdhur mbi të me tërë egërsinë e saj.

Rrallë gjen shembuj të tillë të personalitetit ku të jenë ngjizur e plazmuar në mënyrë aq mjeshtërore vetitë e karakterit të një intelektual patriot, të një drejtuesi e komanduesi të aftë ushtarak, të zgjuar dhe trim, të thjeshtë dhe të ndershëm, të bukur në trup, shpirt dhe mendime. Ai është një model i ardhur nga genocidi komunist si dëshmitar i gjallë për të kuptuar dhe vërtetuar peripecitë dhe traumat që kaloi ky popull i orientuar dhe i ideologjizuar gabimisht nga rryma dhe korrente të huaja.

Mbi 20 vjet në krye të Shoqatës së Veteranëve të Luftës, me ndershmëri dhe principe të larta morale ka kontribuar në ndriçimin e mjaft skenave dhe protagonistëve, të vërtetave dhe kërkimeve historike duke dhënë edhe në moshë pensioni, një ndihmesë të vyer në emancipimin politiko-shoqëror e demokratik të shoqërisë. Si një lundëtar i shquar ai e drejtoi varkën e shpëtimit duke kapërcyer me sukses tallazet e historisë deri në brigjet e paqta të demokracisë që po jetojmë. Jo vetëm gjatësia kohore e jetës por dendësia dhe përmbushja e saj me veprime, qëndrime dhe vlera në përmbytjen e saj, e bënë këtë figurë të lartësohet në nderimin tonë shoqëror, ku zëri dhe mesazhet e Tij dëgjohen deri në organizata famoze ndërkombëtare. Në këtë vështrim Gjeneral Rrahman Parllaku përbën një shembull frymëzimi për atdhedashurinë dhe përkushtimin qytetar.

PROFIL

100 VJETËT E LAVDISË SË GJENERALIT BURRËROR RRAHMAN PARLLAKU

SHPENDI TOPOLLAJ

A skush, shkrimtar apo historian qoftë, nuk duhet të mendojë se është e lehtë të shkruash për njerëz që me veprën e tyre janë kthyer në legjendë, e ca më shumë kur ata janë gjallë, sikurse ndodh me Heroin e Popullit dhe Nderin e Kombit, gjeneral lejtant Rrahman Parllakun, i cili më 17 Prill të këtij viti mbush plot 100 vjeç. Çdo titull që mban ose mund t'i akordohet atij, ndofta nuk mund të na e japë më mirë portretin e rrallë të këtij biri të thjeshtë të Kuksit, të rritur në Vlorën e trimave dhe të dashur në gjithë viset shqiptare, falë vlerave të tij të jashtëzakonshme si luftëtar i lirisë dhe drejtësisë, sesa fjalët që Napoleon Bonaparti 210 vjet më parë, ia drejtoi Gëtes në kremtimet e Erfurtit: "Ja një burrë! Ju jeni një njeri zoti Gëte". Një Njeri, një burrë i madh dhe i palëkundur mbeti gjithë jetën e tij të gjatë dhe të mbushur me suksese, peripeci e vuajtje, gjeneral Rrahmani. I mençur, i urtë dhe përherë i qeshur, ai dinte të fitonte lehtësisht zemrat e të tjerëve, t'i frymëzonte ata dhe t'i hidhte në aksione. Jo më kot, shumë shpejt, "gegës" që bënte ëmbëlsira së bashku me babanë dhe vëllanë, ju besua që nga fillimi i Janarit të vitit 1943, drejtimi i njësiteve guerilje të Vlorës dhe më pas u emërua në funksione e detyra nga më të rëndësishmet si zv. Komisar i Brig. së VIII - të S. dhe në vazhdim me brig. e III - të merr pjesë në luftrat për çlirimin e Kosovës. Duke parë aftësitë, guximin, pjekurinë dhe talentin e tij në organizimin e betejave, në prag të çlirimit të Shqipërisë, emërohet komandant Divizioni dhe qëndron si kuadro drejtuese në ushtri si Drejtor Personeli në ministrinë e Mbrojtjes, Drejtor Politik i saj me gradën e kolonelit, prej nga dërgohet në vitin 1948 me studime në Akademinë Ushtarake "Klement Voroshilov" në Moskë.

Pas kryerjes me sukses të studimeve, Rrahman Parllaku sërish punon në këtë ministri, tani në

detyrën e zv. ministrit të Mbrojtjes dhe njëkohësisht atë të Drejtorit të Prapavijave, por me gradën e gjeneral majorit. Deri në vitin 1961 i besohet detyra e zv. ministrit të Mbrojtjes për Përgatitjen Luftarake të Ushtrisë, gjersa në vitet 1961 - 1969 drejton Forcat Ushtarake - Detare si komandant, me gradën e gjeneral lejtantit (1964) e më pas komisar i tyre. Për afro dy vjet, ka qenë komisar i Forcave Ajrore dhe në vitin 1970 kthehet si zv. ministër i Mbrojtjes për Përgatitjen Luftarake dhe pastaj zv. Shef i Shtatmadhorisë së Ushtrisë, ku qëndroi deri në vitin 1974, kur e ashtuquajtura "Fsh-esë e hekurt" goditi pa mëshirë dhe preu koka gjeneralësh e kuadrosh të rëndësishëm me akuza nga më absurdet. Çfarë shpifjesh të neveritshme nuk sajuan edhe për Heroin e Popullit, deputetin e shtatë legjislaturave në Kuvendin Popullor dhe anëtarin nga më të vjetrit të Komitetit Qendror të Partisë, Rrahman Parllakun, i shquar për besnikëri e ndershmëri ndaj Atdheut e detyrës së ngarkuar, gjersa e dënuan me 25 vjet burgim, nga të cilat 17 i vuajti në skëterrën e Burrelit, kur e mundonte edhe sëmundja e diabetit.

Gruan e tij të mrekullueshme dhe vajzat ja internuan në Kavajë, duke ua ndërprerë perspektivën e jetës. Nga burgu, gjeneral Rrahmani doli në 17 Mars të vitit 1991, pra kur diktatura e egër komuniste, të cilës ai i kishte besuar, u përmbys me turp.

U kujdes pa humbur kohë që t'i drejtohej Gjykatës së Lartë që ta shpallte të pafajshëm, duke ju kthyer edhe të gjitha dekoratat e shumta të luftës dhe punës, ç'ka ju plotësua me një vendim të posaçëm. Edhe pa atë vendim, ne që e kemi njohur, e kemi ditur mirë se Rrahman Parllaku ishte i pastër si ai përroi që rrjedh nga Bjeshka e Kallabakut drejt Novosejës së tij.

Ai, ishte mbi të gjitha një atdhetar i madh, që dallohej për fisnikëri, dashamirësi, tolerancë dhe sidomos për një takt atëror që do t'ja kishin zili edhe pedagogët më të mëdhenj. Në rrugën e tij një shekullorë, Rrahman Parllaku i dha

vendit të tij më shumë nga ç'mori prej tij. Ai, veç sukseseve, provoi shumë vështirësi, pengesa, vuajtje e dhimbje, por megjithatë mbeti i papërkulur në karakter, duke u bërë simboli i vlerave më të larta të shqiptarit, përfaqësuesi më tipik i virtyeteve të racës tonë, dhe dashje pa dashje të kujton lavdinë dhe kalvarin e Krishtit dhe shumë njerëzve të tjerë që mbetën në memorien e popujve si pika referimi dhe modele që duhen ndjekur. Rrahman Parllaku, ai njerëzori e gojë ëmbëli deri në kufijtë e të pabesueshmes, u kthye për këdo që e njohu, punoi apo dëgjoi në ekrane televizorësh e takime të ndryshme, në një yll të ndritshëm udhërrëfyes drejt mirëkuptimit, vëllazërimit dhe përparimit.

Në çdo rrethanë nga kaloi jeta e tij me tallaze, pra edhe kur fati i ktheu krahët dhe e goditi pa mëshirë, asnjëherë nuk predikoi e nxiti hakmarrjen.

Gjithmonë, dhe sidomos prej kohës që drejton me dinjitet e largpamësi OBVL - në, foli me objektivitet e konsideratë të lartë për luftën antifashiste të popullit tonë, për trajtimin e drejtë të ngjarjeve të asaj kohe, për domosdoshmërinë e

pavarsisë së Kosovës, për nderimin e luftëtarëve të saj, për mirënjohjen ndaj ndihmës së SH.B.A. dhe vendeve evropiane, për bashkimin e trojeve shqiptare etj. Kujtesa fenomenale e tij, duke sfiduar moshën e bën këtë njeri aq të besueshëm te kushdo, sa shpesh e identifikojnë me vetë historinë. Ne, që kemi qenë vartësit e tij, do ta kujtojmë sa të kemi jetë, me respektin e dashurinë më të madhe këtë komandant e komisar, këtë zv. ministër të Mbrojtjes.

Veç të tjerash, ai do të mbahet mend gjatë për kujdesin e tij për oficerët dhe familjet e tyre dhe sidomos për vëmendjen që i kushtoi përherë shkollës së mesme ushtarake "Skënderbej", prej nga dolën kuadrot më të mira të ushtrisë. Ja pse me gjithë zemër i urojmë atij jetë sa më të gjatë dhe mendje të freskët, dhe i themi të ketë parasysh porosinë e ëallace Stegnerit se: "Po të jetë që të plakesh, duhet të plakesh sa më shumë të mundesh." Se gjeneral Rrahmani ka të drejtë më shumë se kushdo të pohojë me gojën plot, fjalët e vetë Gëtes: "Qeshë unë njeri në këtë botë / qeshë një luftëtar kjo do të thotë".

INTERVISTA

PAS DEBATIT PËR LUFTË CVILE NË SHQIPËRI (1939 - 1944)

“Ne kemi bërë Luftë çlirimtare dhe jo Luftë civile”

Në një intervistë në një televizion kombëtar për debatin e hapur nëse ka patur luftë civile në Shqipëri në periudhën 1939-1944, “Heroi I Popullit”, Gjeneral Lejtnant Rrahman Parllaku u përgjigj në mënyrë kategorike se nuk kemi luftuar kundër ballistëve dhe as ballistët kundër partizanëve, ndonëse në historinë 5-vjeçare të luftës ka patur përplasje sporadike midis forcave tona.

Më poshtë po japim intervistën e Gjeneral Lejtnant Parllakut dhënë gazetarit Ilir Bushi për gazetën “SOT”, datë 5 Tetor 2011.

Zoti Parllaku, a është zhvilluar luftë civile në Shqipëri gjatë viteve 1939 – 1944 ?

E para gjë që duhet të pranojmë, ka të bëjë me ndarjen e kësaj lufte në dy faza, pasi kemi dy okupatorë. Pra kemi pushtimin italian 1939-1943 dhe pushtimin gjerman që vijon deri në Nëntor 1944. Kjo ndarje na ndihmon të japim një gjykim më të plotë dhe më të saktë.

Cili është mendimi juaj ?

Kur bëhet fjalë për luftë civile, duhet të kemi parasysh se çfarë e dallon një luftë civile nga një luftë çlirimtare. Dhe për periudhën 1939-1943, deri në kapitullimin e Italisë fashiste, nuk bëhet fjalë për terma të tilla.

Përse keni arritur në këtë përfundim ?

Sepse vetë zhvillimet historike ishin të tilla. Për shembull, unë flas për Vlorën, ku komandant i forcave të Ballit Kombëtar për Jugun ka qenë Hysni Lepenica. Ky personaletet i madh jo vetëm nuk ka luftuar kundër partizanëve, por përkundrazi në luftën kundër mercenarëve të Halil Alisë që erdhën për shkelur Lumin e Vlorës, Hysniu ka qenë bashkë me ne. Gjithashtu, në luftën për të dëbuar karabinierinë italiane dhe shoqërinë e huaj minerare të Selenicës, Hysniu ishte në krahun tonë. Po ashtu në luftën që është bërë në Patos, në Kallanë e Margëlliçit ka qenë me ne. Madje këtu ka rënë një dëshmor i Ballit.

Pra, me këtë dua të them se nuk kemi patur luftë civile, por bashkëpunim të ngushtë me forcat e Hysni Lepenicës, i cili ishte padyshim një patriot.

Ndërkaq, forcat italiane kanë ndërmarrë disa operacione kundër nesh, siç ishte rasti i operacionit ku u vra komandanti tyre me gradën e kolonelit dhe që ndihmoheshin nga forcat e Halil Alisë.

Disa ditë para kapitullimit, forcat italiane bënë operacionin e fundit kundër nesh pikërisht në zonat Mallakstrë, Tepelenë, por edhe në këtë operacion ka patur bashkëpunim dhe jo luftë me forcat e Ballit.

Pra, deri në këtë periudhë nuk janë shënuar luftime në front të partizanëve kundër ballistëve apo anasjelltas. Por, për hir të vërtetës, ka patur disa raste sporadike.

Cilat ishin këto ?

Në luftën e Mezhgoranit (Kuçanit)

në korrik të vitit 1943, ku është vrarë Asim Zeneli. Kjo ishte beteja e parë që bëhej në shkallë kombëtare ku mori pjesë qarku i Korçës, Gjirokastrës dhe ai i Beratit dhe kur po ktheheshin forcat e Qarkut të Korçës u ndeshën me forcat e Luan Kurteshit. Aty u krijua një keqkuptim, ku u vranë dy vetë, por nuk u bë ndonjë luftë e madhe. Më vonë forcat e Safet Butkës vranë vëllain e Petrit Dumes, kur po laheshin në lumë.

Çfarë ndodhi pas kësaj ?

Pastaj i sollën Petritit 8 vetë që kishin kapur robër dhe Petriti i pyet “Cili nga ju e vrau?”

Ata ngritën supet dhe askush nuk u përgjigj.

Atëherë Petriti porositi që t’u merren armët dhe të lëshohen. “Unë nuk do të shpall luftë me ballistët për vras-

jen e tim vëllai”. Kështu u bë. Tetë ballistët u lëshuan. Nga ana tjetër edhe komandanti Safet Butka bëri një gjest fisnik duke i përjashtuar nga radhët këta të tetë. Deri këtu nuk kemi konflikte e përplasje të armatosur midis ballistëve dhe partizanëve.

Pas kapitullimit të Italisë Fashiste çfarë ndodhi ?

Pas ardhjes së gjermanëve ndryshoi situata. Tani fillojnë përpjekjet midis forcave balliste të rreshtuara në krah të gjermanëve dhe forcave partizane. Pra, në thelb lufta është bërë për çlirimin e vendit. Nuk kemi një divizion, një brigadë, një njësi të Ballit Kombëtar apo të Legalitetit që të luftonte kundër partizanëve.

Operacioni i dimrit 1943-1944 që filloi nga Tropoja dhe mbaroi në Vlorë ka qenë një operacion i gjermanëve

kundër forcave partizane. Nëse ka patur forca të Kadri Cakranit që ishte komandant i Ballit, këto ishin të inkuadruara në forcat gjermane.

Po kështu edhe Operacioni i Qershorit 1944 që filloi pas Kongresit të Përmetit, u zhvillua nga gjermanët kundër forcave partizane, por këtu nuk duhet të harrojmë faktin se forcat partizane kishin struktura të rregullta të organizuara mirë ushtarakisht duke filluar që nga çetat, batalionet, brigadat e divizionet e deri koorpamatat. Pra, ishte një ushtri e rregullt kundër okupatorit. Lufta jonë ishte luftë antifashiste, pjesë e Aleancës Antifashiste të popujve. Luftën Nacionalçlirimtare Shqiptare e njohën aleatët. Anglezët dërguan misionet e tyre për asistencë ushtarake dhe për ndihma konkrete logjistike si; armë, ushqime, veshmbathje, para etj. Forcat çlirimtare partizane kanë patur një organizim të plotë nga Tropoja deri në Konispol. Episode sporadike ka patur nga të dy anët. Mund të përmend rastin e Mehmet Shehut që ka vrarë në Lushnje apo të Shëfqet Peçit, që pushkatoi 22 vetë në Buzëmadh të Kukësit dhe katër të tjerë në fshatin afër, sepse forcat e Muharrem Bajraktarit vranë komandantin e batalionit partizan Hysen Çino. Por për këto raste nuk mund të thuhet se ka patur luftë civile.

Raste të tilla kanë ndodhur edhe ne fundin e luftës. Unë duke qenë pjesëtar dhe drejtues i kësaj lufte nuk mund t’i marrë këto episode si material për të formësuar thelbin dhe për të nxjerrë konkluzionin e gabuar se në Shqipëri ka patur luftë civile, në Shqipëri ka patur pushtues të huaj që i detyruam të largoheshin të mundur. Ne u radhitëm me fitimtarët e Luftës së Dytë Botërore. Dhe ky është thelbi.

Gazeta “SOT”, datë 5 tetor 2011.

REAGIMI

Njëzet vjet më parë, gjeneral Parllaku është shprehur kundër ndarjes së Kosovës

Të flasim me një gjuhë për Kosovën

Thirrje për bashkim në mbrojtje të luftës së Kosovës

Njëzet vjet më parë, gjeneral Parllaku është shprehur kundër ndarjes së Kosovës. Pikërisht para dy dekadash kur Kosova sapo kishte fituar lirinë, falë ndërhyrjes ushtarake të NATO-s ndaj klikës kriminale të Beogradit, gjenerali legjendë në kufirin e tri kohëve, në një artikull të botuar në Gazeta “Republika” të datës 10 Qershor 1999, do të dënonte ashpër mbështetjen që Rusia po i bënte barbarisë serbe. “Rusia po e thellon krimin e bërë më parë, pasi edhe sot në prag të shekullit të ri po mbështet barbarinë serbe. Ajo është furnizuesi kryesor me armë të kohës e në sasi të mëdha të ushtrisë serbe,

me të cilat kriminelët e Millosheviçit po vrasin gra, fëmijë e pleq në Kosovë, po shkatërrojnë, djegin e rrafshojnë pasurinë e tyre dhe po bëjnë spastrimin total etnik të shqiptarëve. Rusët në asnjë rast nuk i kanë kundërshtuar e dënuar këto barbarizma, përkundrazi ata janë ngritur në këmbë kundër bombardimeve të Serbisë, që kanë për qëllim ta detyrojnë kriminelin Millosheviç t’i jap fund barbarisë serbe në Kosovë dhe të pranojë kushtet e vëna nga NATO, në mënyrë që t’u kthehet siguria të dëbuarve që mezi po presin të kthehen në trojet e tyre edhe nëse shtëpitë i kanë të djegura e të shkatërruara, po shqiptarët kurrë nuk do ta ndjenin veten të sigurtë po të ktheheshin në zonën ku do të kishte trupa ruse dhe aq më tepër nëse këto trupa nuk do të ishin nën komandën e NATO-s”, shkruante atëherë gjeneral

(Vijon ne faqen 7)

KOSOVA

NJË TAKIM MIQËSOR DHE I NGROHTË ME HEROIN DHE NDERIN E KOMBIT RRAHMAN PARLLAKU NË QYTETIN E LIDHJES SË PRIZRENIT

Nga Bashkim Hisari

Më 14 prill 2018, nga një makinë me targa të Shqipëris që ndaloi para Hotelit Theranda në Prizren, i moshuari 99 vjeçar, zbriti me këmbë të sigurt, shëndet të mirë dhe vital, mendje të këthjellët dhe me buzëqeshje, Heroi i Popullit dhe Nderi Kombit, gjenerali Rrahman Parllaku, kryetar i Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të Luftës në Shqipëri. Ky personalitet i spikatur që vendosi gjurmë të pashlyeshme në historinë kombëtare, është njëri prej figurave më të shquara dhe më të veçanta të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare (LANÇ). Erdhi, në qytetin e Prizrenit, për të marrë pjesë në Akademin për kujtimore kushtuar Sadete Curri, veterane trimreshë, guximtare dhe humaniste nga Prizreni e cila ishte ndër femrat e para që tha vdekje fashizmit-liri popullit dhe bëri sakrificë sublime në luftën kundër fashizmit për të siguruar lirinë, pavarësinë dhe një jetë dinjitoze më të mirë. Për të shprehur mirënjohje dhe respekt për personalitetin e kryetarit të OBVL-së të Shqipërisë dhe gjeneralit të përshkuar me plotë vepra heroizmi, i cili ka ditur shumë mirë se në ç'drejtim duhet të

ecim bashkë, duke u pozicionuar aty ku objektivisht duhet të jemi dhe i cili ka ditur pasojat e asaj dëshire dhe ka treguar besnikëri të pakufishme ndaj vlerave patriotike e atëdhetare, kishin dalur për ta pritur antarët e organizatave të veteranëve nga Prishtina, Prizreni, Gjakova, Peja, Mitrovica e Vitia, pasardhësit e familjeve të veteranëve, përfaqësuesit e shoqatës së intelektualëve Jakova dhe shumë qytetarë.

Pjesëmarrësit në këtë Akademi për kujtimore, shprehën mirënjohjen e thellë për kontributin e tij gjatë Luftës së Dytë Botërore, për angazhimin e tij në mbrojtjen e vlerave të LANÇ, për sakrificën e shembullt që ka treguar në periudhën e diktaturës dhe për pasqyrimin real të historisë së lavdishme të LANÇ dhe realitetin e kombit tonë në veprat e shumta të shkruara si dhe në paraqitjet publike të Heroit të Kombit

Rrahman Parllaku.

Në këtë tubim për kujtimor, interesim të veçant ngjalli fjala përshëndetëse e gjeneralit Rrahman Parllaku i cili foli për heroizmin e gruas shqiptare në shekuj për liri. Ndër të tjera ai tha se Nora e Shota Galica, Bije Vokshi e Musine Kokollari, Zoja Çurre e Sadete Curri, si dhe dhjetra heroina të tjera nga Shqipëria e Kosova, kanë zënë vend nderi në historinë tonë kombëtare, si luftëtare trimëresha përkrah heronjve e dëshmorëve. Ai vlesoi radhitjen e mijëra grave në çetat, batalionet e brigadat partizane që luftuan heroikisht për çlirimin e Shqipërisë, Kosovës dhe të viseve të ish Jugosllavisë. Duke sjellur në vëmendjen e të pranishmëve të kaluarën e lavdishme, ai foli edhe për kohën kur drejtonte Divizionin e V-të dhe theksoi se në luftimet e këtij Divizioni në Bosnjë e Sanxhak, përkrah burrave ishin edhe 47 vasha të moshës 14-17 vjeç. Në fund, Heroi i Popullit dhe Nderi i Kombit Rahman Parllaku, shprehu kënaqësinë që përkujtohen heroinat shqiptare dhe tha se është rasti të nderojmë edhe 1.600 kosovarët që u radhitën në formacionet e divizionit të V-të që luftuan heroikisht për çlirimin e Shqipërisë, të Kosovës dhe të ish Jugosllavisë. Legjendës së gjallë, heroit të popullit dhe nderit të kombit, gjeneralit Rrahman Parllaku, pjesëmarrësit i uruan shëndet të mirë me dëshirë që edhe në të ardhmën të vazhdojë të qartësojë raportin ndaj të kaluarës ashtu si ka bërë deri tash dhe të vendos ato në rrethanat aktuale me qëndrime të forta etike duke vlerësuar dhe respektuar realisht vlerat e LANÇ-së dhe ngjarjet të rëndësishme të historisë së kombit tonë.

Me qëndrimin e tij në Prizren, ky personalitet me vlera shumëdimensionale, ia shtoi edhe më shumë krenarinë qytetit të Lidhjes duke reflektuar me qëndrimin stoik, thesarin e veprimtarisë kombëtare, shembullin e tij prej një atdhetari të paluhatur. Fjalët e tij ishin më shumë se porosi, për angazhim e punë në të mirën e kombit. Mbase, Gjenerali Parllaku, me tiparet e tij është dhe mbetet gjithnjë, krenari mbarëkombtare.

Të flasim me një gjuhë për Kosovën

(Vijon nga faqja 6)

Parllaku. Falë vizionit dhe largpamësisë së tij, "Heroi i Popullit" dhe "Nderi i kombit" do të konkludonte se: "Ky është momenti që kemi fatin të kemi në anën tonë bashkësinë ndërkombëtare e NATO-n e duhet të mos e humbim këtë shans. Veçanërisht me përgjegjësi do t'i ngarkojë historia udhëheqësit partiakë e shtetërorë në Shqipëri, në Kosovë, në Maqedoni, në të gjitha trojet shqiptare e në diasporë, që duhet t'i lenë mënjanë të gjitha mosmarrëveshjet e të flasim me një zë për çështjen kombëtare, se vetëm kështu do të na dëgjohet zëri e nuk do të jemi të injoruar".

(Më poshtë po ribotojmë të plotë artikullin e tij të datës 10 Qershor 1999 në Gazeta "Republika".

Shqiptarët do të kundërshtojnë me çdo mënyrë e mjet një plan që do të parashikonte ndarjen e Kosovës në zona në mes të forcave paqeruajtëse dhe sidomos do të reasonin ashpër në kufirin verilindor të Kosovës dhe pa qenë nën komandën e NATO-s. Me një veprim të tillë do të sanksionohej ndarja de fakto e Kosovës dhe do të shpërblehej mirë i akuzuari i Gjyqit të Hagës, kriminelit Millosheviç për genocidin dhe spastrimin etnik të Kosovës.

Rusia dihet që historikisht ka mbështetur veprimet e sllavëve të Jugut për pushtimin e trojeve tona etnike. Ajo ka qenë shkaktarja kryesore në mes të Fuqive të Mëdha Evropiane, që me vendimet në Konferencën e Londrës

1913 copëtuan pjesën më të madhe të trojeve shqiptare në mes të sllavëve dhe grekëve, duke u dhënë serbëve më shumë se gjysmën e tyre. Po nëqoftëse Fuqitë e Mëdha Evropiane, anëtarë të NATO-s, po përpigën sot të ndalojnë barbarinë e mëtejshme serbe kundër shqiptarëve dhe të ndreqin sado pak fajet e tyre të së kaluarës për tragjedinë që i kanë shkaktuar kombit tonë.

Rusia po e thellon krimin e bërë më parë, pasi edhe sot në prag të shekullit të ri po mbështet barbarinë serbe. Ajo është furnizuesi kryesor me armë të kohës e në sasi të mëdha të ushtrisë serbe, me të cilat kriminelët e Millosheviçit po vrasin gra, fëmijë e pleq në Kosovë, po shkatërrojnë, djegin e rrafshojnë pasurinë e tyre dhe po bëjnë spastrimin total etnik të shqiptarëve. Rusët në asnjë rast nuk i kanë kundërshtuar e dënuar këto barbarizma, përkundrazi ata janë ngritur në këmbë kundër bombardimeve të Serbisë, që kanë për qëllim ta detyrojnë kriminelin Millosheviç t'i jap fund barbarisë serbe në Kosovë dhe të pranojë kushtet e vëna nga NATO, në mënyrë që t'u kthehet siguria të dëbuarve që mezi po presin të kthehen në trojet e tyre edhe nëse shtëpitë i kanë të djegura e të shkatërruara, po shqiptarët kurrë nuk do ta ndjenin veten të sigurtë po të ktheheshin në zonën ku do të kishte trupa ruse dhe aq më tepër nëse këto trupa nuk do të ishin nën komandën e NATO-s. Është bindja e përgjithshme se rusët do të pengojnë kthimin e të dëbuarve shqiptarë në trojet e veta, duke plotësuar boshllëkun që krijohet me kolonën

serbe.

Shqiptarët duan një paqe që t'u japë fund padrejtësive shekullore që janë bërë në kurriz të tyre, padrejtësi që e kanë paguar e po e pagujnë me gjak e sakrificë mbinjerëzore që na ka shkaktuar e po na shkakton barbaria serbe. Ata duan të jetojnë të lirë e me dinjitet në tokën e tyre, e kjo arritet vetëm kur të zbatohen, e përsëris, pikë për pikë pesë kushtet që NATO i ka vënë kriminelit Millosheviç, pasi dihet se asnjë marrëveshje me Millosheviçin nuk ka pasur jetë në të kaluarën dhe aq më pak mund të ketë tani, kur ai është i cilësuar nga Gjykata e Hagës kriminel lufte. Po mbetemi tepër skeptik kur dëgjojmë se paqja vendoset pa pjesëmarrjen e shqiptarëve, me bisedime direkte dhe duke i bërë lëshime të pajustifikueshme të akuzuarit të Gjyqit të Hagës, kriminelit Millosheviç.

Ky injorim nga faktori ndërkombëtar i detyron të gjithë shqiptarët, që o sot o kurrë të jenë të bashkuar për të mbrojtur çështjen tonë kombëtare. Ky është momenti që kemi fatin të kemi në anën tonë bashkësinë ndërkombëtare e NATO-n e duhet të mos e humbim këtë shans. Veçanërisht me përgjegjësi do t'i ngarkojë historia udhëheqësit partiakë e shtetërorë në Shqipëri, në Kosovë, në Maqedoni, në të gjitha trojet shqiptare e në diasporë, që duhet t'i lenë mënjanë të gjitha mosmarrëveshjet e të flasim me një zë për çështjen kombëtare, se vetëm kështu do të na dëgjohet zëri e nuk do të jemi të injoruar.

Gazeta "Republika"
10 Qershor 1999.

INTERVISTA

Është detyra jonë t'i përkujtojmë datat dhe ngjarjet e luftës, të mirëmbajmë simbolet e saj pllakat përkujtimore

SI E ÇLIRUAM KOSOVËN DHE U MBËSHTETËM NGA KOSOVARËT

Z. Parllaku, kur keni qenë për herë të fundit në Kosovë ?

Në Kosovë kam qenë shpesh dhe kjo mund të jetë e tridhjeta herë që vij këtu. Arsyeja është e thjeshtë. Unë e dua Kosovën dhe jam pjesë integrale e Kosovës. Unë e kam dashur Kosovën edhe para se të ngarkohesha për të çliruar territoret e saj sepse Kosova është e bukura e dheut, është dhimbja dhe krenaria jonë e ligjshme, sepse Kosova është pjesë e trungut shqiptar dhe një ditë padyshim do të bashkohemi si më parë, në atë që quhet Shqipëria natyrale.

Me çfarë udhëtuat dhe sa njerëz ju shoqëronin për në Prishtinë ?

Udhëtua me makina dhe bashkë me mua kanë ardhur rreth 30 veta, kolegë, veteranë, intelektualë e gazetarë. Udhëtua nga rruga e re ose siç i thonë tani nëpërmjet Rrugës së Kombit.

Po 66 vjet më parë si keni udhëtuar drejt Kosovës ?

Sigurisht kemi ecur në këmbë, kemi marshuar, kemi zhvilluar luf-

time, e kemi çliruar Kosovën pëllëmbë për pëllëmbë. Ishte marrshimi i dy brigadave përmes pritave të pushtuesve dhe kuislingëve, por edhe përmes dashurisë dhe ngrohtësisë të popullit kosovar. Rruga që kemi bërë atëherë kalonte nga Kruma, Tropoja, Rrafshi Dukagjinit, Qafë Morina, Prizreni, Peja etj.

Si ju erdhi urdhri për të marshuar drejt Kosovës ?

Në prag të mbarimit të luftës apo në fund të saj, dy divizionet tona dhe pikërisht ai që komandoja unë dhe ai që komandonte Gjini Marku morën si detyrë që të luftonin matanë kufirit, në Kosovë dhe në viset e tjera shqiptare të ish Jugosllavisë.

Kush ua dha këtë urdhër ?

Detyrën na e dha Komandanti i Korparmatës së I-rë, Gjeneral Dali Ndreu, në Priskë të Tiranës duke na thënë: "Do të shkoni në Kosovë, do të luftoni së bashku me popullin

kosovar.", sepse atje duke qenë Xhafer Deva me forcat e tij mercenare, ishte hapur një nam i keq që mund t'i kushtonte Kosovës për brezat e ardhshëm.

Çfarë ishte ky nam i keq ?

Duke qenë Divizioni SS dhe Regjimenti Kosova, serbëve u interesonte që ta quanin popullin e Kosovës si bashkëpunëtor të gjermanëve për të bërë më vonë spastrime etnike, njëloj si mashtrimi që bënë grekët me popullsinë çame. Këtu synonte edhe plani i Çbriloviçit për të spastruar Kosovën, por kosovarët morën pjesë në Luftën Antifashiste, mbi 50 mijë vetë u inkuadruan në armatat partizane jugosllave. Në Divizionin e V-të që komandoja unë morën pjesë 1600 kosovar dhe serbët e mbyllën gojën, ndërsa Titoja nuk kishte asnjë justifikim për t'i përzënë nga trojet e tyre.

Po me forcat e Xhafer Devës çfarë ndodhi ?

lirova sepse ata nuk kishin faj. Fajin e kishin krerët e tyre, ata që i kishin mobilizuar dhe që atë ditë ia kishin mbathur duke i braktisur ushtarët.

Gjatë kësaj vizite në Prishtinë a do të shkoni tek varrezat e dëshmorëve të luftës që të nderoni luftëtarët që ke komanduar ?

Gjatë luftës për çlirimin e Kosovës, ne na u vranë 600 luftëtarë që janë shpallur dëshmorë dhe që janë varrosur në Varrezat e Dëshmorëve në Tiranë. Unë kam qenë në strukturat drejtuese të Ushtrisë shqiptare dhe kam këmbëngulur që eshtrat e tyre të ktheheshin dhe kështu u bë. Tek Varrezat e Dëshmorëve të Prishtinës unë nderova vëllezërit kosovarë që luftuan bashkë me ne.

Si e kujtoni ditën e çlirimit të Kosovës dhe ditën tuaj të fundit në Prishtinë ?

Me shumë emocione. Merreni me mend vetë. Kur shkova atje, gjeta ankthin e pushtimit, ndërsa kur ika që andej lashë nga pas lotët e gëzimit dhe festën e çlirimit.

Mbaj mend gjithashtu se kur ika nga Prishtina ishte data 1 Maj e vitit 1945. Pas një ceremonie festive u përçollëm me ngrohtësi nga vëllezërit kosovarë dhe u ndamë prej tyre me lot në sy, njëloj siç ndahet vëllai me vëllanë, për t'u takuar përsëri në ditët vijuese. Për mua janë dhjetëra herë vizitat në Kosovën heroike, të cilën e kam gjithmonë në zemër dhe në shpirt. Kosova e lirë ka qenë ëndrra e Jetës time !

*Intervista në Gazetën "SOT"
20 Tetor 2011*

DITELINDJA

Gjykim e qëndrim konsequent ndaj së vërtetës

“Një shekull në memorie”, libër me vlera historike, që do ti shërbej brezave të kombit shqiptar

Më ka mbetur i gdhendur në memorie ai mëngjes i ditës së Enjte 7 Qershor, sepse gjenerali më surprizoi, kur më tha se më kërkonte një ndihmë. Në moment më pushtoi vetëtimthi një ndjenjë e papërcaktueshme, e pakonceptueshme, po kur e pyeta gjeneralin se çfarë ndihme më kërkonte, ai, ashtu buzagaz m'u përgjigj se kishte bërë plan të hidhte në kompjuter të gjithë veprimtarinë publicistike, ku sipas datave e viteve të përmbledhte artikujt, intervistat e kujtimet e Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare për ti botuar në një vëllim publicistik. Nuk u mendova asnjë minutë e i dhashë një PO të madhe ose “Një si urdhëron Gjenerali”, nuk mund të “diskutohet”, dëshira juaj veç “zbatohet” e realizohet në kohën më të shkurtër të mundshme. Ai më tha që nuk të kufizoj në kohë, pasi kemi edhe kampionatin botëror “Rusia 2018” përpara. Unë nuk i bëra ndonjë hesap në kohë, por u angazhova totalisht dhe brenda pothuaj kampionatit ia përfundova 240 faqe të printuara dhe i thashë se të gjitha materialet që më kishte dhënë, unë i kisha përfunduar.

Ky besim i madh i tij më bënte që të mos mendoja aspak për impenjimin dhe angazhimin tim që do të kërkonte kohë për hedhjen e këtij materiali në kompjuter, pasi e konsiderova si një privilegj që më jepej dhe jo si ngarkesë, sepse duke punuar materialet unë pata fatin të “prekja” çdo fjalë e fjali të tekstit, pra, më krijonte mundësinë t'i lexoja mendimet e hershme dhe të tanishmet të gjeneralit në të gjithë thellësinë e tyre dhe shumë nga këto ngjarje që shtjellohen nga gjenerali tashmë janë përjetuar edhe nga unë dhe kam rastin të shpreh mendimet e vlerësimet e mia për disa prej tyre që nga historia na janë dhënë jo me vërtetësi.

Së pari. Jam fatlum që gjenerali më dha mundësinë, që as më kishte shkuar në mendje se do të mund ti jepja këtë ndihmë miqësore e shoqërore këtij personaliteti 100-vjeçar, i cili është një arshivë e gjallë e katër periudhave shumë të rëndësishme historike të Kombit Shqiptar, sipas gjykimit tim:

- Periudha e Mbretërisë deri më 1939,
- Periudha e Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare të Popullit Shqiptar, 1939-1944,
- Periudha e shtetit të diktaturës 1945 – 1991,
- Periudha e ndryshimit të sistemit nga diktatura në demokra-

ci 1991 – 2018.

Duke u njohur me të gjitha materialet publicistike të hedhura në kompjuter nuk mund të mos arrish në konkluzionin e madh se gjenerali dallohet për një gjykim e qëndrim konsequent ndaj së vërtetës duke e shkruar atë ashtu siç ka ndodhur, duke u ndalur në çdo ngjarje e problem si gjatë Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare të Popullit Shqiptar që e bashkoi vendin tonë me Aleancën e madhe Antifashiste të Popujve të Botës, ashtu dhe për problemet dhe ngjarjet gjatë periudhës së diktaturës komuniste, kohë në të cilat ka qenë ngarkuar me detyra të larta në Ushtrinë shqiptare, por edhe për problemet e ngjarjet jo të pakta të periudhës së demokracisë pas vitit 1991, të cilat kanë qenë probleme jo vetëm për shqiptarët e Shqipërisë, por edhe të Kosovës në veçanti si dhe të mbarë shqiptarëve që jetojnë në trojet e tyre etnike në Maqedoni, Serbi, Mal të Zi, por edhe në Çamëri ku gjenerali nënvizon se problemi çam është një çështje e pazgjidhur e kombit shqiptar.

Duke punuar e hedhur këto materiale në kompjuter unë shpreh me plot gojë që arrita ta krijoj një njohje shumëplanëshe të këtij personaliteti e kontribuesi të palod-

hur, i cili gjithë jetën e ka vënë në shërbim të çështjes kombëtare, si fizikisht edhe mendërisht edhe tani që e ka kaluar shekullin, prandaj shprehem se ai është një arshivë e gjallë që duhet “shfrytëzuar” për t'ia vjelë gjithë atë pasuri mendore që posedon në atë trurin e tij.

Unë fizikisht e kam njohur gjeneralin që nga viti 1972, them fizikisht sepse atëherë ishte në detyrën e lartë të Zëvendës Shefit të Shtabit të Përgjithshëm dhe unë isha ngarkuar nga Drejtoria e Zbulimit për t'i çuar në zyrë çdo mëngjes Informacionin 24 orësh të Drejtorisë së Zbulimit. Unë atëherë ish oficer fare i ri, 21 -vjeçar dhe ai, sapo i shkelje në zyrë pasi të thoshte hyr, ngrihej nga tavolina e të përshëndeste duke të shtrënguar dorën me respekt. Këto ishin mbresa të pashlyeshme për mua si oficer i ri dhe ndoshta është ky respekt i tij që të bën “Borxhli” te këtij personaliteti.

Hedhjen e këtyre materialeve në kompjuter nuk e konsideroj thjesht një proces kompjuterik, por edhe një njohje me realitetin e shume ngjarjeve historike, duke rivlerësuar ngjarjet nën vërtetësinë që argumenton gjenerali, si pjesëmarrës dhe kontribues në realizimin dhe zgjidhjen e shumë problemeve me

karakter e rëndësi kombëtare. Në çdo problem spikat mendimi racional, i kthjellët dhe i drejtë i tij, që megjithëse kanë kaluar vite ai i shtjellon ngjarjet e problemet me realizëm dhe me një kujtesën e rrallë të një poliedriku të madh.

Gjenerali është një figurë poliedrike. E theksoj këtë, pasi ai nuk i përket vetëm fushës ushtarake, ku gradat i ka marrë direkt në betejat frontale me armikun gjatë Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare si dhe me kontributin e tij në organizimin dhe përgatitjen luftarake të Forcave të Armatosura, pasi ai ka kryer e drejtuar Forcat Ushtarake-Detare, Forcat Ushtarake-Ajrore por edhe gjithë Forcat e Armatosura duke qenë për shume vite Zëvendës ministër i Mbrojtjes dhe Zëvendës Shef i Shtabit të Përgjithshëm të Forcave të Armatosura.

Ai i ka treguar aftësitë e tij edhe në fushat ekonomike e politiko-shoqërore të vendit, si edhe në zgjidhjen e çështjes kombëtare me angazhimin e tij për çlirimin e Kosovës, në luftën e UÇK-së si dhe që shqiptarët e kundondodhur në trojet e tyre etnike të fitojnë të drejtat e tyre nacionale dhe demokratike të barabarta me nacionalitetet e tjera.

Trifon Llupo
23 Korrik 2018

PERKUJTIMORE

Në nderim e respekt për mësuesin Salih Kolgeci, Këshilli Bashkiak e ka shpallur “Qytetar Nderi” të Tropojës

SALIH MYFTAR KOLGECI, personalitet i spikatur i arsimit kombëtar

Ali Demushi

Salih Myftar Kolgeci lindi me 18 Maj 1910,në fshatin Kolgecaj,sot qyteti “Bajram Curri” të rrethit Tropojë, Malësi e Gjakovës, në një familje me tradita atdhetare e patriotike. Ai u nda nga jeta 30 vjet më parë, me 28 Qershor 1989 në qytetin e Elbasanit.

Baba i tij Myftar Mustafa Kolgeci ishte rritur jetim dhe në moshën 14 vjeçare, mori zotshpillekun. Kjo detyrë e poqi, e kaliti dhe e burrëroi para kohe. Ai duke u përfshirë në kuvende burrash në Odat e Malësisë kreu si të thuash shkollën e edukimit atdhetar e patriotik dhe me mençurinë që e karakterizonte, shumë shpejt hyri në rrethin e burrave të mençur të Malësisë së Gjakovës, ku fjala e tij kishte peshë e zinte vend me pleqërimin (gjykimin) që u bënte problemeve të rëndësishme të kohës. Myftari mori pjesë pothuajse në të gjitha kuvendet që u mbajtën në Malësi dhe në Rrafshin e Dukagjinit (në Kosovë),për çlirimin e mbrojtjen e trojeve Shqiptare nga armiqët e shumtë Turq,serbomalazezë etj.

Ishte pranvera e vitit 1912, pragu i kryengritjes së përgjithshme kur e gjithë Kosova dhe Malësia e Gjakovës morën armët për të luftuar kundër ushtrisë Turke, ku Mustafa me Çetat e Malësisë. Ai u kap në befasi nga ishtria Turke në fshatin Hereç të Gjakovës dhe për hakmarrje u ekzekutua barbarisht duke e lidhur poshtë barkut të kalit të tij që e tërhoqi zvarrë deri sa vdiq.

Varrimi i Myftarit është bërë në fshatin Gramaçel të Gjakovës në Prill 1912.

Bajram Curri, në shenjë kujtimi e respekti të veçantë për Myftarin si bashkëluftëtarë e Dëshmor i Atdheut, i dërgoi djalit të tij, Sali Myftar Kolgecit një “Mauzer” të ri Turkije, për t’a përdorur kur të rritej për mbrojtjen e atdheut. Por në vitin 1915 kur Salih ishte pesë vjeç, armën ia morën ushtarët malazez që kishin hyrë për të dytën herë në Malësi duke bërë masakra nga më çnjerzoret.

Myftar Mustafa është shpallur Dëshmor i Atdheut në vitin 1983, për veprimtarinë e tij atdhetare e patriotike.

Salih Kolgeci mbeti jetim në moshë të mitur duke aptur të njëjtin fat si baba i tij Myftar Mustafa. Ai u rrit nën kujdesin e të afërmeve të tij në vllazninë e Mustafajve në Kolgecaj.Me përkrahjen e tyre dhe të mësuesve mundi të kryente shkollën fillore në vendlindje në shkollën - Internat (Konvikti) “Kosova” duke dalë me rezultate të shkëlqyera (të gjitha notat 1 (njishja),dhjeta të sotme.Ai pati fatin e mirë që kishte mësues e edukatorë,figura të shquara të arsimit tonë kombëtarë nga Kosova siç ishin: Niman Ferizi (“Mësues i Popullit”) ish sekretar i Bajram Currit që me propozimin e tij u zgjodh deputeti i Malësisë së Gjakovës në Parlamentin Shqiptar të 1923.

Ai ishte drejtori i parë i shkollës në Kolgecaj në vitin shkollor 1923-1924.

Ibrahim Fehmiu, i cili e ndihmoi Salihin që të futej ne konviktin Internat “Kosova”, jo vetëm se ishte jetim,por edhe nxënës shembullor në mësim, në sjellje e kudo. Ai zëvendësoi në detyrë Niman Ferizin pasi ky shkoi në parlament.

Në klasën e parë ne vitin shkollor 1923-1924, Salih pati mësues nga Gjakova, Osman Shaqirin (siç e thërrisnin Mana Shaqa), ndërsa në klasën e tretë pati mësues një gjakovar tjetër, Sali Morinën (Sot “Mësues i Popullit”) i cili në vitin 1925 u bë drejtori i Shkollës - Konviktit “Kosova. Ai ishte një patriot i madh që nguliti te nxënësit dashurinë për atdheun. Salih Kolgeci me zgjuarsinë e tij mundi të përfundojë shkollën fillore nga 6 vjet që ishte, në 4 vjet, nga viti 1923-1926. Në vitin 1926 me ndihmën e Drejtorit të Shkollës Sali Morina, mori bursë për studime në shkollën e mesme Normale në Elbasan, sëbashku me dy shokët e tij. Asim Vokshi (sot “Hero i Popullit”) dhe Rexhep Shpendi, por Asimi në fakt shkoi në Gjinnazin e Shkodrës. Në Normalen e Elbasanit, Salih pati mësues dy nga figurat më të spikatura të arsimit tonë kombëtar, Prof Aleksandër Xhuvanin dhe Prof.Ahmet Gashin. Aty studioi

nga viti 1926-1931 dhe u diplomua: “Mësues për Shkollat Fillore”, por që më vonë me aftësitë e tij u bë mësues e drejtues i Shkollave 8 vjeçare, të mesme gjimnaze e normale si dhe mësues e drejtues i kurseve pedagogjike verore për gjuhën Shqipe në Kosovë.

“Mësuesi i Popullit”, Prof. Gani Ratkoceri në kujtimet e tij për mësues Salihin shprehej se: “Unë mësuesin Salih Kolgeci do ta quaj profesor ndonëse fjala mësues është e shenjtë dhe megjithëse këtë titull shkencor se ka pasur për arsye objektive. Por me punën arsimore dhe shkencore që ka bërë në Shqipëri e Kosovë, e meriton plotësisht, sepse më shumë ka dhënë ai pa këtë titull se ata që e kanë pasur. Për aftësitë dhe kulturën e gjerë që ka pasur ai ka dhënë mësim edhe në shkollat e mesme gjimnaze e normale në Kosovë.

Detyrën e Shenjtë të mësuesit Salih Kolgeci e filloi në Shishtavec të Kukësit në tetor 1931-1937. Ja si e kujton punën e mësuesit në Shishtavec, vet Salih:

“Ta besoni se për Shishtavecin ndje një sipmat të veçantë,saqë më duket si vendlindja e dytë, ku gjashtë vjet rresht punova me mish e me shpirt, me pasion e vullnet të çeliktë, për të edukuar ata vocrrakë që kur vinin në shkollë, s’dinin t’i thonin bukës-bukë as ujit-ujë. Knaqësia më e madhe për mua ishte kur ata mësuan të flasin e të shkruajnë në gjuhën e ëmbël të Naimit,të Çajupit,të Mjedës e të Migjenit”.

Ja si e kujton ish mësuesin e tij Salih Kolgeci në Shishtavec të Kukësit,Gjeneral Rrahman Parllaku “Hero i Popullit” e “Nderi i Kombit”: “.....Sali Kolgeci ka dhënë mësim dhe ka drejtuar shkollën e Shishtavecit deri në vitin 1936. Me punën dhe sjelljen e tij shumë korrekte në mësimin dhe edukimin e nxënësve ,kishte fituar dashurinë e respektin jo vetëm të fëmijëve -nxënës por edhe të prindërve të tyre....falë kujdesit prindëror dhe ndihmës që më dha mësuesi Salih dhe përkushtimit tim,e mbarova shkollën shkëlqyeshëm.....ndihmesa e tij ka qenë shumë e madhe edhe në zhvillimin e arsimit në Kosovë.....”.

Nga viti 1937-1941 Sali Kolgeci shërbeu në Shkollat fillore si mësues e drejtor shkollë e inspektor arsimit në Qarkun e Kukësit. Por si shumë mësues të tjerë nga Shqipëria iu përgjigj thirrjes për të punuar në Kosovë për hapjen e shkollave Shqipe dhe zhvillimin e arsimit atje si domosdoshmëri imediate për identifikimin dhe ekzistencën e atij populli si komb shqiptar. Kështu që në Kosovë punoi për 16 vjet rresht nga viti 1941-1957 si mësues i gjuhës shqipe në shkolla 8-vjeçare, të mesme gjimnaze e normale si dhe në kurset pedagogjike verore për të përgatitur kadro mësimdhënës në gjuhën shqipe si

• **PARLLAKU:** “Pata fatin ta takoja mësuesin tim të dashur e të respektuar, Salih Kolgeci, shumë vite më vonë, kur e kishin përzënë serbët nga Kosova dhe zyrtarët e Shqipërisë e kishin vendosur në Elbasan. Por me keqardhje them se ai mbeti i zhgënjyer , pasi nga shteti ynë nuk u vlerësua e nuk u shpërblye ndihmesa e tij në përgatitjen e brezave të tërë malësorë e kosovarë

Salih Kolgeci (ne mes) me nxenes kl. 5 Shkolla Fillore “B. Curri” Gjakove 1942

Kryemësuesi Salih Kolgeci me nxënësit e klases së V. Shishtavec, 20 maj 1936.

Salih Kolgeci (ne mes), me nxenes te Gjinnazit Prishtine 1955

një nga nevojat më emergjente.

Punën e mësuesit, Sali Kolgeci, në Kosovë e filloi në Gjakovë si mësues e drejtor i shkollës “Bajram Curri “ e më pas i shkollës Normale në vitet 1941-1945.

Në kujtimet për punën në Gjakovë ai thoshte: “Në Gjakovë aty kam punuar me pasion e dëshirë të madhe se populli i Gjakovës ishte i zhuritur për shkollë e për dituri në gjuhën amtare, si të vegjlit ashtu edhe të rriturit rrokën librat dhe erdhën të mësonin në shkollat e natës”.

Nga viti 1942-1943 Salih kreu edhe detyrën e Drejtorit të Shkollës fillore “Bogdani” në Gjakovë,ndërsa në vitin 1944-1945 ishte Drejtor Didaktik i Gjinnazit në Prizren.

Ndërsa për një dekadë 1946-1957 shërbeu në Prishtinë si mësues i gjuhës Shqipe në gjimnaz, në nomale dhe shkollën 8-vjeçare. Po në Prishtinë nga viti 1945-1946 punoi në seksionin e arsimit si përkthyes e hartues tekeshesh shkollorë, njëherësh edhe hartues i programeve e planeve mësimore për gjuhën shqipe, për kurset pedagogjike verore.

Ai punoi edhe si redaktor letrar e punonjës shtypi në gazetën “Rilindja” e në revistën “Shëndeti” në vitin 1955-1957. Po në këtë periudhë ishte redaktor i të gjitha emisioneve në gjuhën Shqipe në Radio Prishtina. Ishte bashkpunëtor me Kabinetin Pedagogjik, me Shtëpinë Botuese “Mustafa Bakija” dhe Entin e Botimit të Teksteve, e Mjeteve Mësimore në Prishtinë. Me vlera të veçanta ishin punimi i dy Sintaksave të Gjuhës Shqipe si bashkëautor si dhe i abetares së parë të Gjuhës Shqipe për të rritur në Prizren në vitin 1946 me mësuesin tropojan Rexhep Shpendi.

Prof.Jup Kastrati, për punën e bërë nga Salih Kolgeci në fushën e arsimit në Kosovë vlerëson: “Në këtë histori të lavdishme të traditave të shëndosha të gjuhës shqiptare vendase,një kontribut të vyer kini dhënë edhe Ju,me tekstet shkollorë të botuara në Kosovë, në dekadën 1949-1959, sidomos në fushën e Sintaksës Shqipe”.

Siç shihet veprimtaria e mësuesit Sali Kolgeci në fushën e arsimit dhe të mësimit të gjuhës Shqipe në Kosovë nga

mbarë populli i saj, është i madh dhe i një rëndësie të veçantë, çka e identifikon atë popull si pjesë e Kombit Shqiptar, gjë të cilën shteti Jugosllav nuk e pranonte e për pasojë mësuesi Salih Kolgeci u survejua nga UDB-ja, u burgos dhe u shpall “I padëshirueshëm”, ndaj në nëntor të vitit 1957 u dëbuan nga Kosova, duke e nxjerrë në Morin të Kukësit bashkë me familjen. Pas kthimit në Shqipëri, Qeveria Shqiptare e dërgoi në Elbasan në një banesë që me vështirësi plotësonte kushtet e jetesës dhe e emëruan mësues të Gjuhës Shqipe në Shkollën 8-vjeçare të mbrëmjes “Naim Frashëri”. Aty punoi për nëntë vjet dhe në vitin 1966 doli në pension i pa vlerësuar për gjithë atë kontribut që kishte dhënë për arsimin tonë Kombëtarë në Shqipëri e Kosovë. Biles aty u mbajt nën survejim nga ish sigurimi i shtetit me që tek ai vinin shumë djem e burra emigrant kosovar për t’a takuar e çmallur me ish mësuesin e tyre. Ishte politika e sistemit të kohës që kosovarët i shikonin me dyshim dhe i trajtonin jo mirë. Në mënyrë figurative këtij realiteti i këndonte Rapsodi kosovar Derwish Shaqa,ku ndër të tjera thoshte: “Moj Kosovë kur ta ktheva shpinën, e lash borë e gjeta dimër”.

Ja si e shpreh Gjeneral Rrahman Parllaku këtë trajtim që iu bë Salih Kolgecit, pas kthimit në Shqipëri: “Pata fatin ta takoja mësuesin tim të dashur e të respektuar, Salih Kolgeci, shumë vite më vonë, kur e kishin përzënë serbët nga Kosova dhe zyrtarët e Shqipërisë e kishin vendosur në Elbasan. Por me keqardhje them se ai mbeti i zhgënjyer , pasi nga shteti ynë nuk u vlerësua e nuk u shpërblye ndihmesa e tij në përgatitjen e brezave të tërë malësorë e kosovarë. Biles ngurruan t’ia njihnin edhe vitet e punës në arsim me shkaku se nuk i llogaritej koha e shërbimit në Kosovë. Mësuesi Salih Kolgeci vetëm në demokraci u vlerësua duke iu dhënë Dekorata “Urdhri Naim Frashëri” i Klasit të Parë në vitin 1994 nga Presidenti Sali Berisha.

Në nderim e respekt për mësuesin Salih Kolgeci, Këshilli Bashkiak i Tropojës e ka shpallur “Qytetar Nderi” të Tropojës. Prof. Dok. Murat Gecaj ka shkruar një libër monografi për mësuesin Salih Kolgeci që punoi një jetë për atdheun dhe Arsimin Tonë Kombëtarë, ku përfshihen dokumenta, dorëshkrime, korrespondenca, kujtime e fotografi që përbëjnë një arkiv për studime të mëtejshme. Duke e përkujtuar mësuesin Salih Kolgeci, apeloj institucionet arsimore dhe qeveritë në Shqipëri e Kosovë për ta vlerësuar me Dekoratën “Nderi i Kombit”.

***Kryetar i Degës së OBVL, Shkodër - Ushtarak në pension**

SPECIALE

Dy dekada nga bombardimet e NATO-s në ish-Jugosllavi

Bombardimet ndaj RFJ-së zgjatën nga 24 marsi deri më 1 qershor 1999. Kjo ishte ndërhyrja e dytë e rëndësishme e NATO-s në hapësirat e ish-Jugosllavisë

Më 24 Mars u mbushen 20 vjet nga fillimi i bombardimeve të NATO-s ndaj ish-Republikës Federale të Jugosllavisë, që përbëhej nga Serbia dhe Mali i Zi dhe të cilat zgjatën 78 ditë, shkruan Anadolu Agency (AA).

Bombardimet ndaj RFJ-së zgjatën nga 24 marsi deri më 1 qershor 1999. Kjo ishte ndërhyrja e dytë e rëndësishme e NATO-s në hapësirat e ish-Jugosllavisë pas bombardimit të pozicioneve të forcave ushtarake të serbëve të Bosnjës e Hercegovinës rreth Sarajevës dhe në pjesët e BeH-së që ishin nën pushtimin e forcave serbe në operacionin "Forca e Qëlimeshme", të vitit 1995.

Operacionet e NATO-s përfunduan pas nënshkrimit të marrëveshjes tekniko-ushtarake për tërheqjen e ushtrisë dhe policisë jugosllave nga Kosova.

Dëmet e shkaktuara gjatë bombardimit të RFJ-së u vlerësuan në rreth 30 miliardë dollarë ndërsa numri i saktë i viktimave nuk është publikuar, ndërkaq vlerësohet në mes 1.200 dhe 2.500 të vdekur dhe rreth 5.000 të plagosur.

Arsye e fillimit të bombardimit ishin pikërisht zhvillimet në Kosovë, ku që nga viti 1996 kur filluan përleshjet e para në mes forcave serbe dhe shqiptarëve.

Bashkimi Evropian në mesin e vitit 1998 zgjeroi sanksionet ekonomike kundër Beogradit për shkak të ndërhyrjes serbe në Kosovë, duke vendosur ndalesën e fluturimeve komerciale të kompanive jugosllave në të gjitha 15 vendet anëtare sa numëronte asokohe BE-ja.

Presidenti i atëhershëm i RFJ-së, më pas i dënuari i Hagës, Slobodan Millosheviç, u dakordua që të plotësojë pjesën më të madhe të kushteve të parashtruara nga fuqitë botërore për t'i dhënë fund gjakderdhjes në Kosovë, duke potencuar se do të tërheq forcat e tij nga Kosova, siç tha ai, "vetëm pas ndërprerjes së terrorizmit".

Por, në terren, në Kosovë, shkatërrimet e luftës jo vetëm që vazhduan, por ato edhe u intensifikuan.

Masakra në Reçak shënoi kthesën në luftë, pasi që komuniteti ndërkombëtar humbi durimin me politikën agresive të Millosheviçit dhe mori vendimin për interevenim ushtarak për të parandaluar eskalimin e mëtejshëm të dhunës në Ballkan.

Diplomati amerikan Richard Holbrook u takua për herë të fundit me Millosheviçin në mars të viti 1999, ku i ofroi shansin e fundit që të pranonte Marrëveshjen e Rambujesë, sipas të cilës, Kosovës do t'i rikthe-

hej autonomia, Ushtria Çlirimtare e Kosovës (UÇK) do të çarmatosej dhe forcat paqeruajtëse të NATO-s do të vendoseshin në Kosovë. Millosheviçi refuzoi kushtet, gjë e cila çoi në bombardimin e NATO-s ndaj RFJ-së.

NATO fillimisht sulmoi caqet përrreth Beogradit. Një nga caqet kryesore të sulmeve të ashpra të forcave të NATO-s ishte aeroporti i Beogradit në Batajnicë, si dhe caqet ushtarake në komunat Vozhdac, Gorcka, Pançevë dhe fabrika e avionëve Utva si dhe zonat Kovina dhe Kaçareva.

Raketat e NATO-s më 23 prill goditën ndërtesën e Radio Televizionit të Serbisë (RTS), dhe për 24 orë u ndërpre transmetimi i programit. Me këtë rast humbën jetën 16 punonjës të RTS-së.

Po ashtu më 7 maj raketat e NATO-s goditën ndërtesën e ambasadës kineze në Beograd, ku jetën humbën tre gazetarë kinezë, gjë që shkaktoi protestën e Pekinit. NATO kërkoi falje, duke theksuar se për çdo gjë fajin e ka harta e vjetër e qytetit të Beogradit dhe se ambasada nuk është qëlluar qëllimisht.

Gjatë bombardimit të Serbisë, avionët e NATO-s kanë realizuar 38.000 fluturime, duke sulmuar depot dhe fabrikat e armëve të Serbisë në Beograd, Nish dhe Novi Sad.

Avionët e NATO-s kanë bombarduar edhe disa caqe ushtarake në Mal të Zi, duke sulmuar aeroportin ushtarak në Podgoricë dhe një objekt ushtarak në Danilovgrad si dhe disa caqe ushtarake midis Tivarit dhe Ulqinit dhe midis Budvës dhe Sutormes.

Në ditët e para të bombardimit të NATO-s në Kosovë u dëgjuan 15 shpërthime, në veri të Prishtinës, si dhe dy shpërthime në Mitrovicë. Po ashtu u godit edhe kazerma në Ferizaj.

NATO çdo ditë sulmonte caqet ushtarake në të gjithë ish-Republikën Federale të Jugosllavisë, duke

hedhur raketa ndaj aeroporteve, kazermave dhe qendrave të mbrojtjes kundërajrore.

Ndërsa vazhdonin bombardimet e NATO-s mbi caqet në RFJ, në të njëjtën kohë, ushtria e ish-Jugosllavisë përshkallëzoi sulmet e saj në Kosovë. Kështu, më 25 mars 1999 ndodhi masakra në Krushën e Madhe, në të cilën u masakruan 44 civilë shqiptarë ndërsa një ditë më vonë, më 26 mars ndodhi masakra në Suharekë ku u vranë 48 civilë shqiptarë.

Masakra në Izbicë, në të cilën u masakruan 120 shqiptarë ndodhi më 28 mars ndërsa më 27 prill ndodhi ndoshta masakra më e madhe në Mejë, ku u vranë mbi 200 shqiptarë.

Presidenti i atëhershëm malazez Gjokanoviç, që në ditën e parë të bombardimeve të ish RFJ-së kritikoi "politikën e konfliktit me mbarë botën" të cilën e udhëhiqte presidenti i atëhershëm i ish-Jugosllavisë Slobodan Millosheviç. Gjokanoviç kërkoi nga Millosheviçi t'i jepte fund politikës që shkaktonte viktima të pa-

fajshme dhe kërcënon ekzistimin e shtetit të përbashkët RFJ.

Në të njëjtën kohë ai i bëri thirrje komunitetit ndërkombëtar që të përmbahet nga sulmet e mëtejshme në Jugosllavi, sepse ai pretendoi se problemi i Kosovës nuk mund të zgjidhet me anë të forcës.

Një nga përpjekjet më të çuditshme të Millosheviçit për të dalë nga kriza ndodhi më 12 prill, kur parlamenti jugosllav miratoi vendimin e qeverisë për pranimin e Beogradit në Unionin e Rusisë dhe Bjellorusisë.

Në të njëjtën kohë, Millosheviçi i dërgoi një letër presidentit të atëhershëm të Rusisë, Boris Jelcin. Në letër kërkoi zyrtarisht pranimin e RFJ-së në Federatën e Rusisë dhe Bjellorusisë. Megjithatë, Moskë nuk u pajtua me idenë, duke theksuar se "së pari duhet zgjidhur situata në Kosovë".

Edhe pse ushtarët e ish RFJ-së vendosën maketa mbi tanke për të mashtruar NATO-n, dëmet megjithatë ishin gjithnjë e në rritje ndërsa nga fundi filluan të bombardojnë edhe stacionet e energjisë në Beograd, ndërsa Millosheviçi më në fund pranoi kushtet e tërheqjes së ushtrisë jugosllave dhe hyrjes së KFOR-it në Kosovë.

Kjo njëherësh shënon përfundimin e fushatës së NATO-s më 11 qershor 1999. Rreth 750 mijë shqiptarët e dëbuar u kthyen në Kosovë, por rreth 100 mijë serbë nga frika u larguan nga Kosova.

Me ndërhyrjen e forcave të NATO-s, Ushtria Jugosllave u tërhoq nga Kosova.

Dhjetë vjet më vonë, Kosova shpalli pavarësinë, dhe u njoh nga më shumë se 100 shtete anëtare të OKB-së, e cila vazhdon të mbetet subjekt i polemikave të ndryshme.

Mbi thinjat e tij, ulur këmbëkryq historia...

RRAHMAN PARLLAKU

Një shekull në memorie

Artikuj, analiza, refleksione

Një shekull jetë të gjeneral Parllakut,
Një rrugë plot sakrifica, mençurore, humaniste;
Nga lufta dhe përkushtimi, një model për t'u ndjekur...

Një karakter i lakmuar për historianët,
për historinë që lë pas vetes...

Për shkrimtarët, tharm rrëfimesh
në tregime, poezi, novela e romane...

Objekt studimi për dietologët
që duan sekretin e tavolinës së tij në vite...

Dhe për sociologët që gjejnë tek ai
sekretin e mbijetesës në liri e burgje....
Të gjeneralit legendë në kufirin e dy kohëve..

Jeta enciklopedi e tij

Kalanë e lartë të krenarisë ngre...

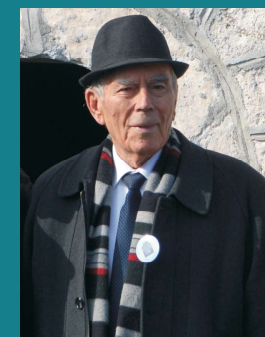
Si muzetë e ndërtuar me dritë shkëlqimtare...

Fat për kombin, kjo enciklopedi e gjallë

Mbi thinjat e tij, ulur këmbëkryq historia...

Halil Rama & Sakip Cami

RRAHMAN PARLLAKU
Gjenerali që sfidoi kohërat

Halil Rama

**MEMORIA HISTORIKE
E KOMBIT**

-Refleksione & profile -

